ДА ЛИ НАС СИСТЕМАТСКО ЗАТАШКАВАЊЕ ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА, КАО И ЗАПОВЕЂЕНО ИГНОРИСАЊЕ СТВАРНИХ УЗРОКА РАТА, ДОИСТА УВОДИ У СТРАХОТЕ НОВОГ (СТАРОГ) ЈЕДНОУМЉА?

Дати све и остатак

Империју не интересују правда и истина, интересује је моћ. Жели да пречицама своју приземну ратну пропаганду озваничи као историју, да верификује своју самооправдавајућу „истину" и примерно казни све који постављају потпитања. У недавном разматрању поука са суђења Милошевићу, „Њујорк тајмс" отворено наводи три примарна циља Хашког трибунала, од којих ни један није правни: „Уобличавање историје рата, подстицање Срба да обуставе негирање злочина, повезивање српског друштва са остатком Европе." Стога, изгледа да више никога не чуди што се Хаг проглашава незаинтересованим за случај Холмец, или што потпуно игнорише огромни доказни материјал о континуираним масовним злочинима над Србима (попут оних у Сиску), или што новинарска удружења у Србији ћуте о шиканирању истинољубивог колеге Жељка Вуковића од стране дела невладиног сектора због изношења чињеница о монструозном злочину Албанке Елфете Весели над српским дечаком Слободаном Стојановићем у околини Сребренице

Пише: Милорад Вукашиновић

Не-под-но-шљи-ва ла-ко-ћа за-бо-ра-ва и пре-ћут-ки-ва-ња пу-них пет-на-ест го-ди-на пре-кри-ва-ла је слу-чај ужа-сне смр-ти тро-ји-це вој-ни-ка ЈНА на гра-нич-ном пре-ла-зу Хол-мец, у Словенији, као и толике друге. Громки и већ первертирани одјек тог прећуткивања представља и недавна изјава министра одбране СЦГ Зорана Станковића, који нас је наздраво уверавао да, према његовим најновијим налазима, не треба да верујемо ни извештајима независних иностраних експерата ни сопственим очима. То што видимо, кад боље размислимо, није се догодило.

Како год, срп-ској јав-но-сти је тек недавно при-ка-зан до-ку-мен-тар-ни филм аустриј-ске те-ле-ви-зи-је на ко-јем се ви-ди ка-ко при-пад-ни-ци Те-ри-то-ри-јал-не од-бра-не Сло-ве-ни-је, на Ви-дов-дан (28. ју-на) 1991. го-ди-не, муч-ки и хлад-но-крв-но стре-ља-ју тро-ји-цу мла-ди-ћа ко-ји су прет-ход-но по-ло-жи-ли оруж-је – за ко-је ни-су ни има-ли бо-је-ву му-ни-ци-ју – и ис-та-кли бе-ли чар-шав у знак пре-да-је. Да је у овом без-ду-шном све-ту и ма-ло прав-де, да-нас би њих тро-ји-ца има-ли сво-је по-ро-ди-це, де-цу, ро-ди-те-ље, ка-ри-је-ре и пра-во на оста-ле жи-вот-не ра-до-сти. Све то им је од-у-зе-то у јед-ном тре-нут-ку јед-ног чуд-ног „ра-та" ко-ји је не-ко, по-ре-де-ћи сло-ве-нач-ка де-ша-ва-ња са ка-сни-јом тра-ге-ди-јом бив-ше Ју-го-сла-ви-је, на-звао „ма-лим пр-ља-вим ра-том са ве-ли-ким по-сле-ди-ца-ма".

За-хук-та-ла вој-на и ме-диј-ска ма-ши-не-ри-ја за-пад-них си-ла у ме-ђу-вре-ме-ну је има-ла пре-ча по-сла на Бал-ка-ну. На рат за оса-мо-ста-ље-ње Сло-ве-ни-је од СФРЈ се за-бо-ра-ви-ло. Ре-жи-се-ри ра-за-ра-ња Ју-го-сла-ви-је до-де-ли-ли су глум-ци-ма сло-ве-нач-ког про-вин-ци-јал-ног по-зо-ри-шта не-ке но-ве уло-ге, ис-пла-ти-ви-је.

Је-дан од ак-те-ра „ма-лог ра-та са ве-ли-ким по-сле-ди-ца-ма", не-ка-да-шњи сло-ве-нач-ки ми-ни-стар за ин-фор-ми-са-ње Јел-ко Ка-цин, не-дав-но је као члан де-ле-га-ци-је европ-ског пар-ла-мен-та по-се-тио Вој-во-ди-ну. По-сле бо-рав-ка у Ср-би-ји на-пи-сао је де-та-љан из-ве-штај о по-ло-жа-ју на-ци-о-нал-них ма-њи-на, ко-ји је об-ја-вљен у љу-бљан-ском ме-ђу-на-род-ном ин-сти-ту-ту ИФИ-МЕС. Оп-ту-жу-ју-ћи Ср-би-ју за на-вод-не ме-ђу-ет-нич-ке ин-ци-ден-те у по-кра-ји-ни, Ка-цин је на-пи-сао ка-ко „цен-трал-не вла-сти у Бе-о-гра-ду ни са-ме не зна-ју о број-ним про-ме-на-ма у Евро-пи за по-след-њих 15 го-ди-на, па оче-ки-ва-ња, же-ље и по-тре-бе ма-њи-на не раз-у-ме-ју до-бро јер су пре-ду-го све-сно спро-во-ди-ле ме-ре са-мо-и-зо-ла-ци-је". У из-ве-сном сми-слу го-спо-дин Ка-цин је у пра-ву, јер, да су цен-трал-не вла-сти у Бе-о-гра-ду нор-мал-не, он би од-мах по ула-ску у на-шу зе-мљу био ухап-шен и убр-за-но про-це-су-и-ран, или ма-кар про-те-ран као „per-so-na non gra-ta". Баш као и ње-гов су-на-род-ник Ја-нез Др-нов-шек, ко-ји је на не-дав-ној ми-ни бал-кан-ској тур-не-ји под-у-ча-вао сло-ве-нач-ком мо-де-лу „мет-ка у по-ти-љак" Ср-би-ји сво-је по-што-ва-о-це

у Под-го-ри-ци и При-шти-ни. Ко-нач-но, тре-ћи ва-жан при-пад-ник мо-зга сло-ве-нач-ког „ма-лог пр-ља-вог ра-та” Ми-лан Ку-чан до-био је уло-гу тзв. све-до-ка оп-ту-жбе у ма-сто-донт-ском про-це-су ко-ји је про-тив Сло-бо-да-на Ми-ло-ше-ви-ћа во-ђен у Ха-шком три-бу-на-лу.

Мно-го за-ни-мљи-ви-је од ре-че-ног за нас је оно што је пре-ћу-та-но о слу-ча-ју Хол-мец, за ко-ји је бив-ши сло-ве-нач-ки пред-сед-ник ре-као да се „из-гле-да за-и-ста до-го-дио”. Ипак, за-бо-ра-вио је да са-оп-шти, иако је био под за-кле-твом, да је сло-ве-нач-ко др-жав-но ту-жи-ла-штво уби-ство тро-ји-це вој-ни-ка ЈНА ју-на 1991. го-ди-не ква-ли-фи-ко-ва-ло као „за-вр-ше-ну при-чу” уз кон-ста-та-ци-ју да „ни-ка-кав зло-чин ни-је по-чи-њен”. Исто-вре-ме-но је под-не-та кри-вич-на при-ја-ва про-тив пред-сед-ни-це Хел-син-шког мо-ни-то-рин-га Сло-ве-ни-је Не-ве Ми-клав-чић–Пре-дан, ко-ју су сло-ве-нач-ки ме-ди-ји оп-ту-жи-ли „за из-да-ју до-мо-ви-не, бла-ће-ње бо-ра-ца и ра-та за сло-ве-нач-ку не-за-ви-сност, по-мањ-ка-ње др-жа-во-твор-не све-сти и не-до-ста-так па-три-о-ти-зма”.

ХА-ШКА „ИМ-ПЕ-РИ-ЈАЛ-НА ПЕ-ДА-ГО-ГИ-ЈА”

У це-лу пред-ста-ву за-та-шка-ва-ња зло-чи-на укљу-чи-ла се лич-но Кар-ла дел Пон-те, ко-ја је у пи-сму го-спо-ђи Ми-клав-чић–Пре-дан на-ве-ла ка-ко је све што ра-ди ње-на ор-га-ни-за-ци-ја „пле-ме-ни-то”, али да она „у на-ве-де-ном слу-ча-ју ни-шта не мо-же јер њен ман-дат ис-ти-че 2004. го-ди-не”. Глав-ни ту-жи-лац Ха-шког три-бу-на-ла до-да-ла је у пи-сму да је „рат у Сло-ве-ни-ји пре-крат-ко тра-јао да би се по-чи-ни-ли број-ни-ји рат-ни зло-чи-ни”.

Да-кле, за ту-жи-ла-штво Тру-бу-на-ла у Ха-гу уби-ство мла-дих вој-ни-ка пред те-ле-ви-зиј-ским ка-ме-ра-ма је „ин-ци-дент”, у ра-ту ко-јег у ства-ри и ни-је би-ло. Баш као што и НА-ТО ни-је по-чи-нио агре-си-ју на Са-ве-зну Ре-пу-бли-ку Ју-го-сла-ви-ју 1999. го-ди-не. Због ду-ге „са-мо-и-зо-ла-ци-је”, из-гле-да да нам се мно-ге ства-ри при-чи-ња-ва-ју, па и то да се у мо-дел „ха-шке прав-де” ни-ка-ко не укла-па-ју зло-чи-ни

по-чи-ње-ни над Ср-би-ма ши-ром Ју-го-сла-ви-је.

На охра-бру-ју-ћу ди-јаг-но-зу на-шег ста-ња све-сти ипак ни-смо ду-го че-ка-ли. До-би-ли смо је, ни ма-ње ни ви-ше, на стра-ни-ца-ма во-де-ћег гла-си-ла ин-тер-на-ци-о-нал-не ли-хве *Њу-јорк тај-мса*. Ових да-на, у ана-ли-зи по-све-ће-ној по-у-ка-ма са су-ђе-ња Ми-ло-ше-ви-ћу, увек до-бро оба-ве-што-ни и ово-га пу-та за-чу-ђу-ју-ће ис-кре-ни аме-рич-ки днев-ник отво-ре-но ука-зу-је на основ-не ци-ље-ве по-ступ-ка ко-ји је во-ђен про-тив бив-шег пред-сед-ни-ка Ср-би-је и СРЈ. То су пре све-га „уоб-ли-ча-ва-ње исто-ри-је ра-та, за-тим под-сти-ца-ње Ср-ба да об-у-ста-ве сво-је по-ри-ца-ње зло-чи-на и по-ве-зи-ва-ње срп-ског дру-штва са остат-ком Евро-пе". Ни-је нео-п-ход-но би-ти прав-ник да би се за-кљу-чи-ло ка-ко ни-је-дан од на-ве-де-них ци-ље-ва не-ма ни-ка-кав кри-вич-но-прав-ни ка-рак-тер, већ су ис-кљу-чи-во по-ли-тич-ки. Чак и „уоб-ли-ча-ва-ње исто-ри-је ра-та", од-но-сно „пи-са-ње по-жељ-не по-бед-нич-ке исто-ри-је", по-ли-тич-ки је мо-ти-ви-са-но.

Упра-во због ова-ко про-кла-мо-ва-них ци-ље-ва, ло-кал-ни од-јек ха-шких про-це-са ве-о-ма је раз-ли-чит. Пре-ци-зни-је, је-ди-но се од Ср-ба зах-те-ва „су-о-ча-ва-ње са про-шло-шћу", док су оста-ли ак-те-ри ју-го-сло-вен-ске дра-ме, по-себ-но из-вр-ши-о-ци нај-те-жих зло-чи-на над Ср-би-ма, јед-но-став-но ам-не-сти-ра-ни. При-ме-ра је, на жа-лост, пре-ви-ше. Спо-ме-ну-ће-мо са-мо не-ке.

Је-дан од нај-те-жих зло-чи-на на про-сто-ру бив-ше Ју-го-сла-ви-је, о ње-му се још увек скан-да-ло-зно ћу-ти, си-гур-но су ма-сов-на уби-ства ко-ја је хр-ват-ска власт по-чи-ни-ла на подручју оп-шти-не Си-сак у пе-ри-о-ду 1991–2000. Не-ка-да-шњи ми-ни-стар у Вла-ди Ре-пу-бли-ке Срп-ске Кра-ји-не Ни-ко-ла До-бри-је-вић о то-ме је тре-ба-ло да го-во-ри у Ха-шком три-бу-на-лу, као све-док од-бра-не Сло-бо-да-на Ми-ло-ше-ви-ћа. Ње-гов ис-каз био је пред-ви-ђен пре све-до-че-ња не-ка-да-шњег са-ве-зног пре-ми-је-ра Мо-ми-ра Бу-ла-то-ви-ћа. До-бри-је-вић се, ме-ђу-тим, ни-је по-ја-вио у ха-шкој суд-ни-ци, пр-вен-стве-но из про-це-ду-рал-них раз-ло-га, јер ни-је у пред-ви-ђе-но вре-ме сти-гла га-ран-ци-ја Три-бу-на-ла да овај све-док од-бра-не не-ће би-ти де-пор-то-ван у Хр-ват-ску, где је сво-је-вре-ме-но у ло-кал-ној штам-пи о ње-му пи-са-но као о „рат-ном зло-чин-цу".

Шта је тре-ба-ло да све-до-чи не-ка-да-шњи кра-ји-шки ми-ни-стар о до-га-ђа-ји-ма у Хр-ват-ској и по-себ-но у оп-шти-ни Си-сак, где је ро-ђен и ода-кле је 1991. го-ди-не био при-мо-ран, као и ве-ћи-на Ср-ба, да из-бег-не? Ево не-ко-ли-ко за-ни-мљи-вих де-та-ља ко-ји се са-вр-ше-но укла-па-ју у „уоб-ли-ча-ва-ње исто-ри-је ра-та", а ко-ји до да-нас упа-дљи-во не за-ни-ма-ју ни ха-шке ту-жи-о-це, а ни хр-ват-ско пра-во-су-ђе.

УГЛЕД-НИ ГРА-ЂА-НИ МРАЧ-НЕ ПРО-ШЛО-СТИ

Још 1968. го-ди-не, у вре-ме на-ци-о-на-ли-стич-ког Ма-спок-а, у Хр-ват-ској су би-ле фор-ми-ра-не „Омла-дин-ске је-ди-ни-це Хр-ват-ске”, са-ста-вље-не и од Ср-ба и од Хр-ва-та. До-бри-је-вић твр-ди да је са не-пу-них 18 го-ди-на та-да ре-гру-то-ван у јед-ну та-кву је-ди-ни-цу, ко-ја је об-у-ча-ва-на у ка-сар-ни у се-лу Гор-њи Хра-сто-вац. При-пад-ни-ци је-ди-ни-це би-ли су на-о-ру-жа-ни. Ова фор-ма-ци-ја рас-пу-ште-на је тек 1971. го-ди-не, по-сле за-вр-шет-ка „хр-ват-ског про-ље-ћа”. Ко-ман-дант на-ве-де-не фор-ма-ци-је у то вре-ме био је Ђу-ро Бро-да-рац. Реч је, под-се-ти-мо оне за-бо-рав-ни-је, о још јед-ном „глум-цу” у пред-ста-ви зва-ној рат про-тив Ју-го-сла-ви-је, ко-ји ће два-де-сет го-ди-на ка-сни-је би-ти је-дан од глав-них ак-те-ра чу-ве-ног фил-ма са Мар-ти-ном Шпе-ге-љом сни-мље-ног од стра-не вој-не слу-жба без-бед-но-сти. Опи-су-ју-ћи ат-мос-фе-ру у Си-ску 1990. го-ди-не, Ни-ко-ла До-бри-је-вић ука-зу-је да је „пр-во оруж-је по-де-ље-но у се-ли-ма До-ње По-са-ви-не – Пре-ло-шчи-ца, Гу-шће, Кра-теч-ко, То-по-ло-вац и Ло-ња, и то у ре-жи-ји Ка-то-лич-ке цр-кве”.

Већ у ав-гу-сту 1990. го-ди-не у Си-сак до-ла-зи брод-тан-кер пун на-о-ру-жа-ња и при-ста-је у се-ло Цр-нац, род-но ме-сто ге-не-ра-ла Јан-ка Бо-бет-ка. Рас-по-де-лом оруж-ја не-по-сред-но је ру-ко-во-дио ге-не-ра-лов син Иван Бо-бет-ко. За-ме-ник у ре-ги-о-нал-ној по-ли-ци-ји у том тре-нут-ку је по-ме-ну-ти Ђу-ро Бро-да-рац, ко-ји је по-ло-ви-ном 1991. го-ди-не пре-у-зео све функ-ци-је у ре-ги-о-нал-ном МУП-у. Он је пот-пи-сао сва ре-ше-ња о от-ка-зи-ма и пен-зи-о-ни-са-њу по-ли-ца-ја-ца срп-ске на-ци-о-нал-но-сти. На дан фор-ми-ра-ња НДХ, 10. апри-ла 1991. го-ди-не, ре-зер-вни са-став по-ли-ци-је у оп-шти-ни Си-сак по-пу-њен је са око 120 при-пад-ни-ка, углав-ном при-до-шлих из Ар-ген-ти-не и САД. Реч је о по-том-ци-ма уста-шке еми-гра-ци-је из Дру-гог свет-ског ра-та. Тих да-на, ре-чи су До-бри-је-ви-ћа, слу-жбе-ник МУП-а „го-спо-ђа Је-лић по-де-ли-ла им је ко-вер-те са ве-ћим из-но-сом де-ви-зних сред-ста-ва на ко-ји-ма чак ни-је пи-са-ло име и пре-зи-ме осо-бе ко-ја тре-ба да пре-у-зме ова сред-ства”. Не-ка-да-шњи кра-ји-шки ми-ни-стар ис-ти-че да је по-ме-ну-та слу-жбе-ни-ца МУП-а ка-сни-је ли-кви-ди-ра-на, „ве-ро-ват-но као не-зго-дан све-док”.

До-бри-је-вић је на су-ђе-њу Ми-ло-ше-ви-ћу у Ха-гу тре-ба-ло да при-ло-жи као до-ка-зни ма-те-ри-јал и до-ку-мент под на-зи-вом „Спи-сак жр-та-ва ХДЗ-ових зло-чи-на у Си-ску од 1991. до 2000. го-ди-не". Реч је 611 уби-је-них и не-ста-лих гра-ђа-на ове оп-шти-не, од ко-јих је 595 Ср-ба, 14 Хр-ва-та и 2 му-сли-ма-на. Ме-ђу уби-је-ни-ма и не-ста-ли-ма је чак 120 же-на, од ко-јих је 26 би-ло у пен-зи-ји. Не-ке од жр-та-ва уби-је-не су на мон-стру-о-зан на-чин. При-ме-ра ра-ди, Ра-де Осто-јић је кра-јем ав-гу-ста 1991. го-ди-не обе-шен на рад-ном ме-сту у си-сач-кој же-ле-за-ри. Ком-плет-на по-ро-ди-ца Об-ра-до-вић из ме-ста Мо-шће-ни-ца ли-кви-ди-ра-на је у истом да-ну. Отац по-ро-ди-це Пе-ро ли-кви-ди-ран је на Са-ви, као и мај-ка Ми-ља, ма-ло-лет-ни Де-јан и Јо-ван-ка. На ско-ро иден-ти-чан на-чин ли-кви-ди-ра-на је тро-чла-на по-ро-ди-ца Ви-ла, ко-ја је у Си-ску ста-но-ва-ла у ули-ци По-ку-пљан-ској број 6. Тра-гич-ну суд-би-ну до-жи-ве-ла је и Љу-би-ца Со-лар, ро-ђе-на 1972. го-ди-не. Ли-кви-ди-ра-на је у ста-ну ве-ре-ни-ка, 17. сеп-тем-бра 1991. го-ди-не. Прет-ход-но је си-ло-ва-на. На-ве-де-ни спи-сак, ко-ји је са обим-ном пра-те-ћом до-ку-мен-та-ци-јом у по-се-ду Ха-шког три-бу-на-ла, са-др-жи и по-да-так да је њен уби-ца из-ве-сни Мир-ко Мар-ја-но-вић – Гран-чи-ца, ко-ји је у жр-тву пу-цао из „маг-ну-ма".

На кра-ју овог до-ку-мен-та на-ве-де-на су и име-на осум-њи-че-них, ко-је До-бри-је-вић сма-тра од-го-вор-ним за на-ве-де-на звер-ства. То су Иво Бо-бет-ко, у то вре-ме пред-сед-ник кри-зног шта-ба за „сек-тор се-вер" у Си-ску, Јо-сип Брај-ко-вић, пред-сед-ник ХДЗ-а у Си-ску, за-тим по-ме-ну-ти Ђу-ро Бро-да-рац, у вре-ме ма-сов-них ли-кви-да-ци-ја на-чел-ник по-ли-циј-ске упра-ве у оп-шти-ни и ње-гов за-ме-ник Вла-ди-мир Ми-лан-ко-вић.

ПЛАН СА НАЈ-ВИ-ШЕГ МЕ-СТА

На спи-ску се на-ла-зи још 55 име-на ли-ца осум-њи-че-них да су не-по-сред-но из-вр-ша-ва-ли на-ре-ђе-ња по-ме-ну-те че-тво-ри-це. Не-ки од њих су огре-зли у кр-ви, по-пут из-ве-сног Жељка Хли-си-ћа, во-за-ча у При-вред-ној ко-мо-ри Си-ска, ко-ји је био „глав-ни ли-кви-да-тор у ста-ци-о-на-ру ОРА". Осум-њи-чен је за ли-кви-да-ци-ју ви-ше од 100 ли-ца, баш као и Дра-го Бо-шњак, вла-сник ка-феа у Ума-гу, ко-ји је ве-ћи-ну ли-кви-да-ци-ја по-чи-нио то-ком ав-гу-ста и сеп-тем-бра 1991. го-ди-не. Као ма-сов-ни

уби-ца по-ми-ње се и Екрем Ман-дал из Ла-би-на, ко-ји је у до-ку-мен-ту на осно-ву до-ка-за осум-њи-чен за ли-кви-да-ци-ју 120 ли-ца срп-ске на-ци-о-нал-но-сти. Био је ко-ман-дант зло-гла-сне „Хан-џар ди-ви-зи-је" ко-ја је опе-ри-са-ла на подручју се-ла Мо-шће-ни-ца и у де-лу на-се-ља Же-ље-за-ра.

О тра-гич-ним де-ша-ва-њи-ма у Си-ску све-до-чио је и не-ка-да-шњи ви-со-ки ко-му-ни-стич-ки функ-ци-о-нер Сти-пе Шу-вар у књи-зи *Хр-ват-ски ка-русел.* На-вео је, по-ред оста-лог, да су мно-ги ле-ше-ви спа-љи-ва-ни у си-сач-кој же-ле-за-ри, ра-ди са-кри-ва-ња до-ка-за о бру-тал-ним ли-кви-да-ци-ја-ма срп-ских ци-ви-ла да-ле-ко од ли-ни-је фрон-та, ду-бо-ко на те-ри-то-ри-ји ко-ју је ефек-тив-но кон-тро-ли-са-ла Туђ-ма-но-ва власт.

По-сто-ји још је-дан за-ни-мљив по-да-так, ко-ји пред-ста-вља до-каз да су по-ме-ну-ти мон-стру-о-зни зло-чи-ни у Си-ску и око-ли-ни пла-ни-ра-ни у са-мом вр-ху хр-ват-ске вла-сти. На-и-ме, спи-ско-ви за ли-кви-да-ци-ју срп-ског ста-нов-ни-штва у оп-шти-ни би-ли су са-чи-ње-ни да-ле-ко ра-ни-је, пре ма-сов-них зло-чи-на у ав-гу-сту и сеп-тем-бру 1991. го-ди-не. Исто-вре-ме-но, фор-ми-ра-не су гру-пе за ли-кви-да-ци-ју, оси-гу-ра-ни ста-ци-о-на-ри и сред-ста-ва за из-вр-ше-ње зло-чи-на. Чи-та-вом при-пре-мом ру-ко-во-дио је син ге-не-ра-ла Бо-бет-ка, Иво, члан нај-у-жег ру-ко-вод-ства ХДЗ-а. Од-мах по-сле ње-го-вог сту-па-ња на ду-жност, су-тра-дан, 2. ав-гу-ста 1991. го-ди-не, „уби-лач-ка ма-ши-на по-че-ла је да ра-ди".

Да-нас је Иво Бо-бет-ко сло-бо-дан чо-век и угле-дни гра-ђа-нин не-за-ви-сне Хр-ват-ске, као и оста-ли ко-је те-ре-ти овај обим-ни до-ка-зни ма-те-ри-јал про-сле-ђен Три-бу-на-лу у Ха-гу. Баш као и из-вр-ши-о-ци зло-чи-на на гра-нич-ном пре-ла-зу Хол-мец у Сло-ве-ни-ји, над ко-ло-ном ЈНА у Ту-зли, срп-ским ци-ви-ли-ма у Са-ра-је-ву. На сло-бо-ди су и му-чи-те-љи Ср-ба у Мо-ста-ру, Ко-њи-цу, „рат-ни-ци џи-ха-да" ко-ји су пред те-ле-ви-зиј-ским ка-ме-ра-ма од-се-кли гла-ве срп-ским вој-ни-ци-ма у око-ли-ни Во-зу-ће. На сло-бо-ди је и Ел-фе-та Ве-се-ли, Ал-бан-ка ко-ја је на сви-реп на-чин ли-кви-ди-ра-ла срп-ског де-ча-ка Сло-бо-да-на Сто-ја-но-ви-ћа у око-ли-ни Сре-бре-ни-це. Овај по-след-њи слу-чај за-слу-жу-је по-се-бан ко-мен-тар, пр-вен-стве-но због то-га што пред-ста-вља пре-ци-зну па-ра-диг-му ло-кал-ног од-је-ка „ха-шке прав-де" код нас.

СЛУ-ЧАЈ НО-ВИ-НА-РА ЖЕЉ-КА ВУ-КО-ВИ-ЋА

О овом мон-стру-о-зном зло-чи-ну над срп-ским де-ча-ком пи-сао је углед-ни но-ви-нар *Ве -чер-њих*
н
о-во-сти
Жељ-ко Ву-ко-вић, 13. но-вем-бра 2005. го-ди-не. У сва-ком нор-мал-ном дру-штву ње-гов но-вин-ски текст био би оце-њен као од-го-во-ран и мо-ра-лан гест пред-став-ни-ка про-фе-си-је чи-ја је основ-на оба-ве-за от-кри-ва-ње исти-не, на-рав-но на те-ме-љу од-го-ва-ра-ју-ћих чи-ње-ни-ца. Уме-сто по-др-шке, Ву-ко-ви-ћа је за ши-ре-ње тзв. „го-во-ра мр-жње" ту-жи-ла не-вла-ди-на ор-га-ни-за-ци-ја Ко-ми-тет прав-ни-ка за за-шти-ту људ-ских пра-ва. У под-не-тој ту-жби из-ме-ђу оста-лог сто-ји да је Ву-ко-вић „зло-у-по-тре-био тра-ге-ди-ју срп-ског де-ча-ка са-мо да би по-твр-дио ужа-сни сте-ре-о-тип ко-ји вла-да у јав-ном мње-њу о звер-ском по-на-ша-њу Ал-ба-на-ца". При том, ни у јед-ном тре-нут-ку се не тра-жи ка-зна за уби-цу Ел-фе-ту Ве-се-ли и ма-кар за-ка-сне-ла прав-на сатисфакција за по-ро-ди-цу не-сре-ћ-ног Сло-бо-да-на.

Ту се, ме-ђу-тим, при-ча не за-вр-ша-ва. Ву-ко-ви-ћа, ко-ји је одав-но на ме-ти не-вла-ди-ног сек-то-ра са-мо због то-га што о збивањима у рушевинама Југославије пи-ше на осно-ву чи-ње-ни-ца и еле-мен-тар-ног мо-ра-ла, у ме-ђу-вре-ме-ну по-зна-та „не-ви-дљи-ва ру-ка" ли-ша-ва уред-нич-ког ста-ту-са, а ње-го-ве ин-те-ли-гент-не и ви-спре-не ко-мен-та-ре се-ли са дру-ге на не-ку пет-на-е-сту стра-ни-цу не-дељ-ног из-да-ња *Ве-чер-њих но-во-сти*. Та-ко је, ето, је-дан но-ви-нар под-врг-нут „ка-зне-но-вас-пит-ним ме-ра-ма" због тек-ста у ко-јем из-но-си ег-закт-ну исти-ну о још јед-ном ужа-сном зло-чи-ну над Ср-би-ма. Про-фе-си-о-нал-ни „ту-ма-чи исто-ри-је ра-та из не-вла-ди-ног сек-то-ра" већ су из-ре-кли пре-су-ду и стра-дал-ни-ку, и но-ви-на-ру ко-ји о стра-да-њу пи-ше, је-ди-но мон-стру-о-зни уби-ца, Ал-бан-ка Ел-фе-та Ве-се-ли, оста-је не-до-дир-љи-ва под за-шти-том NGO.

Ствар, раз-у-ме се, ни-је ни-ма-ло бе-за-зле-на. „Слу-чај Ву-ко-вић" да-нас је пре-се-дан. Су-тра, по-сле евен-ту-ал-но из-ре-че-не пре-су-де, по-ста-је прин-цип. Но-ви-нар-ске ор-га-ни-за-ци-је у Ср-би-ји, ме-ђу-тим, ћу-те. Зна-ју-ћи не-ке од њих, прет-по-ста-вљам да већ са-да че-ка-ју на по-кло-ње-ње „ми-ни-стар-ству исти-не", уна-пред се из-ви-ња-ва-ју-ћи због то-га што су не-ка-да пи-са-ли о стра-да-њу Ср-ба. Све је исто као код Ор-ве-ла.

Ко-нач-но, шта је то што су-штин-ски по-ве-зу-је слу-ча-је-ве зло-чи-на на гра-нич-ном пре-ла-зу Хол-мец, стра-да-ње срп-ских ци-ви-ла у Си-ску и оп-ту-жбу про-тив но-ви-на-ра Жељка Ву-ко-ви-ћа? Реч је о не-под-но-шљи-вом спо-ју про-вин-ци-јал-ног варварства и не-мо-ра-ла, ко-ји се са-вр-ше-но укла-па-ју у ак-ту-ел-ни пла-не-тар-ни ци-ни-зам је-ди-не пре-о-ста-ле су-пер-си-ле. На де-лу је јед-но но-во јед-но-у-мље, ко-је „чу-ва-ри ха-шког мо-де-ла прав-де у Ср-би-ји" обез-бе-ђу-ју на отворено увре-дљив на-чин. Уоста-лом, у пра-ву је Жељко Ву-ко-вић ка-да кон-ста-ту-је да „ни-ка-да Ср-би и Ср-би-ја ни-су би-ли по-ни-же-ни-ји, упла-ше-ни-ји, али и не-моћ-ни-ји". За-и-ста, не-под-но-шљи-ва је та на-ша пси-хо-ло-ги-ја при-ста-ја-ња, на-ша спрем-ност да „да-мо све, па и оста-так". **<**

(Јун 2006)